

ศึกษาวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์ในวรรณกรรมไทเขิน

เรื่อง สุขวัณณะ

An Analytical Study of the Buddhist Ethics

in Tai Khun Literature on Sujavanna

พระมหาวิริยะ วรสาโย (คำนัน), วิโรจน์ วิชัย

PhraMaha Viriya Varasayo, Viroj Vichai

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus

สมหวัง แก้วสุฟอง

Somwang Kaewsufong

Chiang Mai University

Corresponding Author, Email: Vi.viriya.inboo@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาเนื้อหาของวรรณกรรมไทเขิน เรื่อง สุขวัณณะ 2) เพื่อศึกษาพุทธจริยศาสตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรมไทเขินเรื่อง สุขวัณณะ 3) เพื่อวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์ในวรรณกรรมไทเขินเรื่อง สุขวัณณะ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมเรื่องนี้ เป็นการแต่งขึ้นโดยชาวไทเขิน ในเมืองเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศเมียนมาร์ รูปแบบและเรื่องของวรรณกรรมเป็นการพรรณนาการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายของประชาชนในเมืองเชียงตุงที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ดำเนินชีวิตสอดคล้องกับประเพณีดั้งเดิมเป็นแบบอย่างที่ดี การใช้ชีวิตด้วยความสามารถของตนและการวางตัวอย่างเหมาะสม วรรณกรรมเรื่องนี้มีการคัดลอกสืบทอดกันมาตามลำดับ ถือว่าเป็นวรรณกรรมที่มานอกนิบาต ฉบับที่นำมาศึกษามีอายุประมาณ 100 ปี โดยมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพุทธจริยธรรม ดังนี้ แบ่งเป็น 3 1) ศีล เป็นพื้นฐานการปฏิบัติของมนุษย์ 2) กุศลกรรม 10 คือ กรรมดีอันเป็นทางนำไปสู่ความสุขความเจริญหรือสุคติ 3) อริยมรรคมีองค์ 8 คือหนทางปฏิบัติเพื่อให้พ้นจากทุกข์

พุทธจริยธรรมที่ปรากฏในวรรณกรรมสามารถนำไปปฏิบัติในวิถีชีวิตเพื่อขัดเกลา
ความประพฤติของคนให้ดีขึ้นได้ กล่าวคือทำให้คนดำเนินชีวิตตามหลักศีลธรรม นอกจากนี้ยัง
มีความเชื่อที่เน้นย้ำในเรื่องการปฏิบัติที่สามารถพัฒนาตนเองให้เจริญขึ้นตามลำดับ จุดหมาย
สูงสุดของวรรณกรรมเรื่องนี้ คือ การปฏิบัติให้พ้นทุกข์ ทำให้สังคมมีความสงบ นอกจากนี้
ประเพณีการตั้งธรรมสุขวันละยังเป็นการสืบทอดทางวัฒนธรรมอีกด้วยด้วยจุดหมายสูงสุด
คือการพัฒนาตนตามหลักพุทธจริยศาสตร์เพื่อให้เข้าถึงพระนิพพานต่อไป

คำสำคัญ: พุทธจริยศาสตร์, วรรณกรรมไทขิ่น, สุขวันละ

Abstracts

The objectives of this study were: 1) to investigate the historical background of the Tai Khun literature on Sujavanna, 2) to explore the Buddhist ethics in the Tai Khun literature on Sujavanna' and 3) to analyze the Buddhist ethics in the Tai Khun literature on Sujavanna. It is a qualitative research.

The study revealed the literature on 'Sujavanna' is composed by the learned Tai Khun in Keng Tung of Shan State, Myanmar. The form and subject of the literature are a picture of the simplicity of people in Keng Tung who are humble. They enjoy their lives according to the tradition, as well as a role model in the lives with their abilities and ethically. In addition, this literature has been copied sequentially. The version conducted in this research is about 100 years old. The content of Buddhist is divided into three parts – 1) Sila or morality: the fundamental practice of man, 2) Dasa Kusala Kamma or the ten wholesome actions which lead to happiness and prosperity and 3) Ariya Magga or the Noble Eightfold Path or the path to get rid of sufferings.

In term of Buddhist ethics that appear in literature, it can be practised in a way of life to refine the behaviour of people. That is to say, develop people live according to moral principles. There is, furthermore, a belief that emphasizes practices that can develop themselves accordingly. The ultimate goal of this literature remains the practice of being free from suffering, resulting in a peaceful society. In addition, the tradition of preaching the Dhamma in Sujavanna is

considered as the cultural heritage as well. The ultimate goal is to develop oneself according to Buddhist ethics to reach Nibbana.

Keywords: Buddhist Ethics, Tai Khun Literature, Sujavanna

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาและเนื้อหาของวรรณกรรมเรื่อง สุขวัฒนธรรม
- 2) เพื่อศึกษาพุทธจริยศาสตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง สุขวัฒนธรรม
- 3) เพื่อวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์ในวรรณกรรมเรื่อง สุขวัฒนธรรม

บทนำ

ปรัชญาเมธีทั้งหลายต่างมองเห็นว่า “มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผล”(Rational Being) หมายความว่า ความมีเหตุผลหรือปัญญาเป็น “แก่นสาร”(Essence) ของมนุษย์ ซึ่งทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ชนิดอื่นๆ เช่น ทำให้มนุษย์ รู้สึกพิศวง (Wonderful) หรือเกิดความสงสัยใคร่รู้ตั้งแต่ความสงสัยใคร่รู้สิ่งรอบๆ ตัวคนรอบข้าง ต้องการรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ปรารถนาที่จะรู้ความจริงของโลกจักรวาลและสรรพสิ่ง กล่าวอย่างรวบๆ เพราะมีเหตุผลหรือปัญญา มนุษย์จึงสามารถเรียนรู้และสร้างสรรค์อารยธรรมต่างๆ ทั้งทางวัตถุทางปัญญาและทางจิตใจให้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ ในปัจจุบันสังคมมนุษย์ได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยาการต่างๆ ที่ส่งผลต่อสังคมอย่างชัดเจน ทั้งสิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่ได้เป็นประโยชน์ แต่ผลที่กระทบนั้นมากมาย ล้วนแล้วแต่ทำให้เกิดผลต่อส่วนรวมและสังคมอย่างกว้างขวาง

จากการพัฒนาการอย่างรวดเร็วนี้ ในปัจจุบันนี้ วิทยาการ ความรู้ ความสามารถในศาสตร์สาขาต่างๆ ถูกศึกษาค้นคว้าวิจัยพัฒนาปรับปรุงให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก มนุษย์เราสามารถนำเอาความรู้ วรรณกรรมทางภาษาเป็นแนวคิด และวิทยาการต่างๆ เหล่านี้มาคิดค้นประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ที่สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต จนทำให้วิถีชีวิตของคนเรานั้น เปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยของวัตถุ จากการที่เคยอยู่ร่วมกันด้วยความเรียบง่ายสมัครสมานสามัคคีมีน้ำใจไมตรี โอบอ้อมอารี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ดำรงตนตามจารีตประเพณี ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม และเลื่อมใสศรัทธาปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาในท้องถิ่นนั้นๆ ก็เปลี่ยนไปเป็นสังคมวัตถุนิยมที่ยึดถือเอาเงินตรา ทำให้เกิดการแข่งขันโดยมีเวลาเป็นสิ่งที่มีความค่าสูงสูดนั้นมากำกับในการดำรงชีวิต

ถูกระบบเศรษฐกิจที่เร่งรีบบีบรัดให้ต้องรีบเร่งแข่งขันกัน ช่วงชิงกันแสวงหากอบโกยเอาผลประโยชน์วัตถุเงินตรามาให้มากที่สุด เพื่อมาทำให้ความเป็นอยู่นั้นสุขสบาย หรือเพื่อสนองตัณหานั้นให้มากที่สุด (อนาโตน โรเจอร์ เบ็ลคีย์, 2536: คำนำ) จึงทำให้เกิดปัญหาทางคุณค่าทางจิตใจที่ไม่ได้พัฒนาตามไปด้วย ดังจะเห็นปัญหาทางด้านสังคมที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้ คือ อาชญากรรมปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการไม่มีความยับยั้งชั่งใจ ไม่มีความรับผิดชอบของตน รู้ดี รู้ชั่ว ที่ปรากฏตามมาอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นวิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อออนไลน์ต่างๆ การล่องละเมิดสิทธิศีลธรรมทางศาสนาหรือเรื่องเกี่ยวกับหลักความประพฤตินับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากเรื่องหนึ่ง

สภาพสังคมในปัจจุันเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากและมีความแตกต่างไปจากอดีตมาอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ การศึกษา เศรษฐกิจ การเมืองหรือเพราะสาเหตุอื่นใดก็ตาม ล้วนส่งผลต่อความประพฤติ ที่จะต้องนำไปปรับแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบัน (สรเสรีสุข อินทรรัตน์ 2552: 1)

ประเด็นทางพุทธจริยศาสตร์ในพระพุทธศาสนาถูกบัญญัติขึ้นในอดีต เพื่อทำสังคมนั้น มีความสงบมีความประพฤติที่ดี แต่ในปัจจุบันสังคมที่มีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตหรือสถานการณ์ จึงเป็นไปได้ที่ความประพฤติของกลุ่มชนผู้ที่เลื่อมใสยอมรับนับถือความเชื่อของพระพุทธศาสนาทำให้เห็นถึงความประพฤติที่เกิดขึ้นในแต่ละสมัย จะมีความแตกต่างจากสมัยปัจจุบันสามารถที่จะตอบปัญหาทางความประพฤติที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ทุกประเด็น ดังนั้น หลักพุทธจริยศาสตร์ดังกล่าว ควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม โดยเฉพาะในสังคมชาวพุทธที่มีพุทธศาสนิกชนเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักปฏิบัติให้พุทธศาสนิกชนได้ศึกษาและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ทั้งยังเป็นองค์ความคิดใหม่ที่เกิดจากการวิเคราะห์จากรวณกรรมชาดก ในยุคสมัยนั้น ก็มีปัญหาอยู่เช่นกัน แต่ไม่มีความสลบซับซ้อนเลวร้ายหรือแก้ไขได้ยากดังทุกวันนี้ ส่วนมากยังมีขนบธรรมเนียมมากล่อมเกล่า ยังเป็นหลักเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจมาโดยตลอด คือ หลักธรรมวินัย ที่พุทธองค์ได้นำมาใช้ในการเผยแผ่ เพื่อให้มนุษย์นั้นมีเป้าหมายที่ดี ความประพฤติดี เป็นกุศลทั้งกายและจิตใจ มีความเป็นสังคมที่สงบอย่างแท้จริง เพื่อให้มนุษย์นั้นมีการลดละความชั่ว ความทะยานอยาก ความฟุ้งเฟ้อยหรรษา มุ่งเน้น เพื่อเข้าถึงความสงบที่สุด คือ พระนิพพาน หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาได้นำเอาสิ่งเหล่านั้นมาปรับประยุกต์ใช้โดยการเผยแผ่ สอน สรรสร้าง วรรณกรรม ไม่ว่าจะเป็นชาดกต่างๆ ที่มีมาแต่ครั้งสมัยอดีต ที่มีตัวละครซึ่งแฝงไปด้วยหลักการ วิธีการ หรือทฤษฎี ที่ชักชวนให้มนุษย์นั้นมีจิตใจที่อ่อนโยน ไม่เอาัดเอาเปรียบเหมือนทุกวันนี้ พุทธจริยศาสตร์เป็นหลักการสะท้อนออกมาในวรรณกรรมท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นนิทานชาดก ที่

ได้รับการยอมรับมาแต่ละท้องถิ่นและถูกยึดถือนำมาประเพณีปฏิบัติเป็นแบบแผนมาโดยตลอด เช่น ในสังคมล้านนา หลายจังหวัดภาคเหนือ ที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา เป็นต้น แต่ว่า กฎเกณฑ์ คุณค่าความดี ความซื่อ พุทธจริยศาสตร์นั้นมีอะไรบ้าง ได้ใช้หลักอะไรในการทำให้สังคม นั้น มีความเป็นอยู่ที่วัฒนธรรมที่คอยหล่อหลอมให้สังคมนั้น มีจิตใจที่ตั้งงาม งดงาม สงบ วัฒนธรรม ที่เป็นสิ่งที่มีคุณค่ามีความสำคัญสำหรับกลุ่มชน การที่มนุษย์แบ่งชาติเป็นกลุ่มที่ชัดเจนนั้น ต้องอาศัยวัฒนธรรมเป็นเครื่องกำหนดนั่นเอง วรรณกรรมเรื่องสุพรรณวณิช ในวรรณกรรมของชาวไทย ชินนั้น ยังฝังรากลึกมีความเป็นอัตลักษณ์ที่ชัดเจน ไม่ว่าจะผ่านช่วงระยะเวลาที่ช้านานมาแล้ว

เชียงตุงนั้น เป็นเมืองที่ได้รับสมญานามว่า (สุพิน ฤทธิพิณ, 2548: 67) เมืองแห่ง 3 จอม 7 เชียง 9 หนอง 12 ประตู่ เป็นเมืองที่มีประวัติความเป็นมาที่บ่งบอกอย่างชัดเจน มี ลักษณะนิสัยใจคอคล้ายคลึงกับชาวล้านนาและมีผู้คนส่วนใหญ่ให้เป็นชาวไทยหรือไทยเรียกว่า ไทชิน เป็นพลเมืองหลักของเมือง เชียงตุง ที่เข้ามาแทนที่ชนพื้นเมืองที่ตั้งรกรากอยู่ก่อนหน้า คือ ชาวลัวะ จากแต่เดิมไทชิน เข้าไปอยู่ปะปนก่อนหน้านั้น แต่บางแห่งก็ว่าไทชินสืบเชื้อสายมาจากไทลื้อในอดีตชาวไทชินนับถือความเชื่อเรื่องผีและวิญญาณ แม้หลังการรับพระพุทธศาสนา แล้วความเชื่อดังกล่าว ก็ยังคงอยู่นอกบางส่วนจากนี้ ยังนับถือกบและนาคเป็นสัญลักษณ์ของความสมบูรณ์ ดังปรากฏในพิธีปั้นกบเรียกฝน ในช่วงสงกรานต์ และการระบำนางนาค เป็นต้น

เนื่องด้วยในปัจจุบันพระพุทธศาสนาเข้ามามีอิทธิพลในสังคมของชาวไทย ชิน เชียงตุง ที่ถูกแต่งขึ้นโดยชาวไทย ชิน โดยใช้ประวัติของเมืองเชียงตุงมาประกอบในการแต่ง วรรณกรรมนี้ขึ้นมา งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการวรรณกรรมที่ปริวรรตเป็นภาษาไทยและศึกษา จากต้นฉบับโบราณที่ได้คัดลอกสืบต่อกันมาตามลำดับ ซึ่งมาอายุกว่าประมาณ 100 ปี ของวัด เมืองแงน เขตเมืองซาก เมืองเชียงตุง วรรณกรรมนั้นได้รับความนิยมนมากขึ้น ส่งผลให้ชาวไทย ชินส่วนใหญ่ นับถือพระพุทธศาสนา และได้มีความเชื่อพิธีกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น พิธีเข้าหว่า ออกหว่า (เข้าพรรษา ออกพรรษา) ประเพณีจัดทำปอย (จัดงาน) ตั้งธรรมประจำปี พิธีกรรม ทำถวายทานไปหาญาติผู้วายชนม์ไป ซึ่งล้วนแล้วมีการนำวรรณกรรม มาเทศนาหรือมาแสดง และก็เป็นสิ่งที่มีความนิยมมาก คือ เรื่องสุพรรณวณิชมาแสดงอยู่เสมอ ซึ่งความนิยมนั้น ไม่ได้ต่างจาก พระเวสสันดรชาดก เนื้อหาในวรรณกรรมได้แฝงแนวคิดหลักปฏิบัติ เป็นสื่อ ที่เอื้อต่อการทำให้จิตใจให้รักความสงบ รู้จักตัญญูทศเวท มีความเมตตากรุณา ทำให้เป็น สังคมที่ดี เช่น “ตอนที่นางอุมาทันตี รู้ว่าบิดาตนเป็นวัวหลวง ก็ไม่ได้เสียใจหรืออายแต่อย่างใด นางได้ไปรับใช้ทำความสะอาดดูแลบิดาด้วยความกตัญญูทศเวท” นอกจากนี้ ยังแฝงไปด้วย ประเพณีวัฒนธรรมเป็นตัวเชื่อมโยงแนวคิดทางพระพุทธศาสนาให้เข้ากับสังคม คอยกล่อม เกลาให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีและยังได้รับผลมาจนถึงทุกวันนี้ สภาพแวดล้อมของชาวไทย

จีน ซึ่งมีวัฒนธรรมไม่ได้ต่างจากชาวไทยล้านนามากนัก จึงเห็นได้ว่า วรรณกรรมสุขุขวัฒนธรรมนั้น น่าสนใจ เหมาะสมที่จะนำมาศึกษา เป็นวรรณกรรมชาดกนอกนิบาตที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างมากในเมืองเชียงตุง เป็นธรรมเทศนาพื้นเมือง ที่ถูกนำมาเผยแพร่ในทุกๆ ปี นอกจากประเพณีการเทศน์มหาชาติแล้ว ชาวไทจีนในเชียงตุงยังมีประเพณีการเทศน์วรรณกรรมเรื่องสุขุขวัฒนธรรมด้วย เชื่อกันว่าการเทศน์ธรรมเรื่องนี้ จะช่วยให้เกิดความอุดมสมบูรณ์และร่มเย็นเป็นสุข วรรณกรรมชาดกเรื่องสุขุขวัฒนธรรม และยังได้รับความนิยมใช้เทศน์เพื่ออุทิศไปหาผู้ที่เสียชีวิต ในแต่ละปีอีกด้วย (ศูนย์วัฒนธรรมวัดท่ากระดาศ, นิทานศีลห้า, 2548: 24)

จะเห็นได้ว่า วรรณกรรมที่แฝงไปด้วยคติหลักคำสอนพุทธจริยศาสตร์ ทำให้ถึงเป็นที่นิยมมาก การศึกษาล้วนแล้วจะทำให้เห็นถึงหลักต่างๆ เพื่อให้เห็นถึงความหมาย ความสำคัญเหล่านั้น มีหลักที่ทำให้เห็นถึงความจริงนั้นได้อย่างไร เรื่องราวในวรรณกรรม มีอะไรบ้าง เช่น วรรณกรรม มีผลต่อการเสียสละ การเจริญทางจิตใจ การภavanaที่ทำให้เกิดปัญญา ที่จะทำให้การดำเนินชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การศึกษาหาความรู้มากยิ่งขึ้น ล้วนได้รับผลมาจากคติความเชื่อเหล่านั้น เพื่อเข้าถึงปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมประเพณี ที่ได้หล่อหลอมมาหลายชั่วอายุคน ทั้งหมดนั้น งานวิจัยนี้มีมากมาย แต่ทว่าการศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อให้เห็นถึงความพยายามที่จะชี้ให้เห็นหลักเชิงความประพฤติที่ดั่งงามในวรรณกรรม ยังไม่ได้มีการศึกษาหรือนำมาตีความ วิเคราะห์ ดังนั้น เมื่อศึกษาตามหลักพุทธจริยศาสตร์แล้ว มีหลักมีทฤษฎี อย่างไร นี่เป็นปัญหาที่น่าศึกษาและนำเอาหลักนั้น มาปรับใช้เป็นความรู้อย่างลึกซึ้งต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาทางสังคมในสมัยปัจจุบันที่มีความขัดแย้งกันเป็นอย่างมาก การศึกษาวิเคราะห์เรื่องพุทธจริยศาสตร์ในวรรณกรรมไทจีนเรื่อง สุขุขวัฒนธรรม นอกจากจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวได้อย่างถ่องแท้ ยังเป็นการนำหลักธรรมที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมนั้นออกมา เพื่อให้เป็นแนวคิดในการนำไปปฏิบัติหรือนำไปประพฤติ เผยแพร่องค์ความรู้อย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้น เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้เห็นถึงความสำคัญของพุทธจริยศาสตร์ปรากฏในวรรณกรรมชาดกเรื่องสุขุขวัฒนธรรม จึงถือว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจ น่าศึกษาเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดความรู้ เกิดแนวทางการปฏิบัติ คุณงามความดี เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนต่อไป

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เรื่อง ศึกษา วิเคราะห์ พุทธจริยศาสตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรมไทจีนเรื่องสุขุขวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวรรณกรรม

เป็นที่นิยมของชาวไทยจีน ได้มีการศึกษาค้นคว้าตามข้อมูล แนวคิดความประเพณีที่ปรากฏในวรรณกรรม ที่มีขั้นตอนการศึกษาและวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาข้อมูล (primary Source) ได้แก่ศึกษาจากพระไตรปิฎกทางพระพุทธศาสนา ฝ่ายเถรวาท และจากคัมภีร์วรรณกรรมเรื่องสุขวิถันณะ ที่เป็นภาษาไทยจีนและที่ได้ปริวรรตจากภาษาไทยจีนเป็นภาษาไทย การเอกสารงานวรรณกรรมบางส่วนที่มีข้อมูลสอดคล้องกัน

2) ศึกษาข้อมูล (Secondary Source) ได้แก่ ตำรา งานเขียน ข้อมูลจาก งานวิชาการ บทความสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องและพุทธจริยศาสตร์ที่ปรากฏในตำราของพุทธปรัชญาเถรวาท บทสัมภาษณ์ที่ได้จากการลงพื้นที่ และงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

3) เข้าร่วมกิจกรรมการตั้งธรรมเรื่องสุขวิถันณะที่บ้านหัวโป่ง เขตเมืองซาก เมืองเชียงตุง และบริเวณใกล้เคียง โดยมีการสัมภาษณ์ ตามแบบสัมภาษณ์ คือ โครงสร้างที่ผ่านตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ชุด โดยผู้ที่จะไปสอบสัมภาษณ์นั้นจะเป็นเจ้าอาวาสในวัดนั้นๆ และผู้มีความศรัทธาผู้เลื่อมใสเชื่อถือในวรรณกรรมนั้น

4) ขออนุญาตสมเด็จพระราชาชนธรรม ผู้ปกครองวัดต่างๆ ในเชียงตุง เพื่อขอเข้าสอบถามข้อมูลและบันทึกภาพกิจกรรมในวัดต่างๆ เมืองเชียงตุง เพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลในการศึกษาต่อไป

ผู้วิจัยทำการศึกษาวรรณกรรมไทยจีนเรื่องสุขวิถันณะ พุทธจริยศาสตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรม ได้แก่

ผลการวิจัย

1) ความเป็นมาและเนื้อหาของวรรณกรรม สุขวิถันณะ วรรณกรรมไทยจีนมีความน่าสนใจคือ เป็นการดัดแปลงหรือสร้างเรื่องจากแนวคิดคือการเอาวิถีชีวิตของกลุ่มชน มาประกอบในการสร้างเรื่องราววรรณกรรมเรื่องสุขวิถันณะ เป็นการแต่งขึ้นโดยชาวไทยจีน ในเมืองเชียงตุง รูปแบบที่การดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายของชาวเชียงตุง การใช้ชีวิตด้วยความสามารถของตน การวางตัวที่เหมาะสม และมีการคัดลอกสืบทอดกันมาตามลำดับ เป็นวรรณกรรมที่มานอกนิบาต ฉบับที่นำมาศึกษาบางฉบับอายุประมาณ 100 ปี โดยมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพุทธจริยธรรม วรรณกรรมมีรูปแบบทั่วไปของไทยจีน ออกเป็น 4 ประเภทด้วยกัน คือ 1) ธรรมเป็นการประพันธ์ที่คำสอนที่มีความเกี่ยวข้องกับ พระพุทธศาสนา 2) คำขอ มีลักษณะที่คล้ายกับของล้านนา 3) มาต มีการประพันธ์แบบร้อยกรอง 4) อ่านได้ มีลักษณะคล้ายกับร้อย แต่มีการขึ้นและการลงที่เป็นเอกลักษณ์ เมืองเชียงตุง เป็นที่มาของวรรณกรรมไทยจีน เป็นเมืองที่สืบเชื้อสายดั้งเดิมจากกลุ่มชนหลายเผ่าและรวมตัวกันขึ้น เรียกตนเองว่า

“ไทชิน” ตามลักษณะพื้นที่ก็ คือ แม่น้ำชิน ได้รับอิทธิพลทางพระพุทธศาสนาคือการเผยแพร่หลักธรรมจากเชียงใหม่ล้านนา พระเถระจากเชียงใหม่ที่ได้ส่งพระไปประกาศพระพุทธศาสนาตัวอักษรที่ใช้ก็มีการดัดแปลงจากภาษาล้านนาและใช้เขียนบันทึกวรรณกรรมต่างๆ เรียกว่า “ตัวชิน” เพราะมีจุดศูนย์กลางหลัก คือ ชาวไทชิน มีการเรียนการสอนโดยส่วนใหญ่จะเป็นแบบที่สอนน้องมาโดยตลอด ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนโดยคณะสงฆ์เชียงใหม่ เพราะให้มีความสอดคล้องกับสมัยมากที่สุดและเพื่อสามารถนำไปศึกษาต่อได้ ความเป็นมาของสุขุวัณณะ เป็นคัมภีร์นอกนิบาต มีการแต่งขึ้นโดยยึดเอาหลักความเชื่อเรื่องวัว ที่มีความเกี่ยวข้องกับเมืองเชียงใหม่ ความเชื่อด้านพุทธศาสนา การดำรงชีวิตของกลุ่มชนมาสอดแทรกแต่งเติมขึ้นมา ซึ่งมีเนื้อหาของวรรณกรรมเรื่องสุขุวัณณะ แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ เนื้อหาวรรณกรรมเบื้องต้น ท่ามกลางและบทสรุปของวรรณกรรม มีการระบุถึงพระโพธิสัตว์อย่างชัดเจน วรรณกรรมยังได้สอดแทรกค่านิยม ตัวละคร ทศนะคติ ประโยชน์และมีอิทธิพลต่อบุคคลในสังคม ซึ่งเป็นการยึดเอาหลักการดำเนินชีวิตของชาวไทชินมาประกอบไว้ ดังนั้นจะเป็นแบบอย่างที่ดีต่อชาวไทชินที่ได้ฟังได้ศึกษา ทำให้เกิดเป็นแนวความคิดที่มีประโยชน์ต่อสังคม ประเพณีวัฒนธรรม ทางพระพุทธศาสนา ด้านการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมตามหลักพุทธจริยศาสตร์

2) พุทธจริยศาสตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรมไทชิน เป็นการหาแนวคิด ขั้นตอนกระบวนการเพื่อหาคำตอบของปัญหาว่าเราควรทำอะไรหรือไม่ควรทำอะไร ต้องปฏิบัติอย่างไร หลักการประพจน์ที่เหมาะสมดีงาม ในกระบวนการมีการพิจารณาว่า มิตร ติชั้ว ความหมายของจริยศาสตร์ ขอบเขตมุ่งเน้นให้เห็นความประพจน์ของคน พระโพธิสัตว์ที่เป็นตัวละคร เป็นแบบอย่าง หลักสัจธรรมและพุทธจริยศาสตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรม ซึ่งจัดให้เป็นระดับของพุทธจริยศาสตร์ แบ่งเป็น 3 ระดับด้วยคือ ขั้นต้น คือ ระดับศีล ซึ่งเป็นพื้นฐานของมนุษย์ ขั้นกลาง คือ กุศลกรรมบถ 10 ประการ ขั้นสูงสุด คืออริยมรรค มีองค์ 8 ในหลักอริยสัจ 4 จริยศาสตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรม จริยธรรมที่ปรากฏผ่านตัวละคร ยึดมั่นในการรักษาศีลเป็นหลัก มีข้อสรุปเป้าหมายสูงสุด คือ พระนิพพาน

3) วิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์ในวรรณกรรมไทชิน การดำเนินชีวิตในวรรณกรรมคือการดำเนินชีวิต ด้วยหลักของศีล การสร้างเรื่องด้วยองค์ประกอบที่ต่างกัน มีหน้าที่มีแนวคิดความเชื่อที่มีปรากฏในวรรณกรรม เป้าหมายคือการทำความดีละเว้นความชั่ว ด้วยระดับของการปฏิบัติตามศีล ซึ่งเป็นขั้นต้นในการดำเนินชีวิต การพัฒนาตนเอง การรู้จักคุณค่าของตนเพื่อพัฒนาให้มีแนวคิดที่ดีมากขึ้น เป้าหมายสูงสุดในชีวิตของชาวไทชิน ยอมรับและประพจน์ตามหลักพุทธจริยศาสตร์

การทำความเข้าใจกับคำว่า บริบทของวรรณกรรมอย่างลึกซึ้งซึ่งมีความสำคัญอย่างไร ทศนะในการดำเนินชีวิตของสังคมมนุษย์ วรรณกรรมที่สามารถพัฒนาด้วยคำพูดได้คำพูดที่พยายามตามหลักจริยศาสตร์โดยนัย ก็มีการเปรียบเทียบหรือการชี้แนะการอธิบาย โดยการอิงหลักพุทธศาสนาทุกในจารีตประเพณีล้วนประกอบด้วยจริยศาสตร์สังคมมนุษย์จึงต้องดำเนินไปด้วยหลักจริยศาสตร์หรือเป็นสิ่งสำคัญในการอยู่ในสังคม

จริยศาสตร์ในวรรณกรรมนั้นเป็นการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นพุทธจริยศาสตร์ไว้อย่างชัดเจน เช่น การดำเนินชีวิตที่ต้องดำเนินด้วยหลักจริยธรรมหรือหลักความประพฤติ ซึ่งเป็นขั้นพื้นฐานของชาวพุทธหรือผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนา เป็นจริยศาสตร์ขั้นต้นเรียกว่าศีล 5 ถือเป็นระดับขั้นพื้นฐานแนวคิดความเชื่อที่อยู่ในวรรณกรรมล้วนสอดคล้องกันเกี่ยวกับการแต่งวรรณกรรมนี้ขึ้นมา ความเชื่อนั้นฝังแน่นไปในหลักความประพฤติของตัวละคร ดังนั้นเราเชื่อสิ่งใดเราก็จะได้ปฏิบัติตามสิ่งนั้น ในวรรณกรรมที่มีความเชื่อเพื่อมุ่งเข้าสู่การดับทุกข์ด้วยการปฏิบัติตนในตนที่ดีการทำให้สังคมมีความเป็นอยู่อย่างสงบมีความสุข ความเชื่อที่ปรากฏให้เห็นในวรรณกรรม คือ ความเชื่อเรื่องการทำความดี การละอายชั่วกลัวบาป การทำหน้าที่ของตนของลูกที่ดี เพื่อการเข้าถึงพระนิพพานซึ่งเป็นระดับขั้นสูงสุดหรืออุดมสูงสุดในวรรณกรรม ความดีความชั่วที่ปรากฏในวรรณกรรม ถือว่าจะนำพาให้เราจิตใจสุขสงบเยือกเย็น สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้ การรักษาตัวให้อยู่ในความดีซึ่งเป็นผลหลังจากการรักษาตนให้ห่างไกลจากความประพฤติชั่วร้ายทั้งหลาย ความดีจึงมีให้เห็นในวรรณกรรม การรู้จักคุณค่าของตนในวรรณกรรมเมื่อเรารู้จักคุณค่าของตัวเองแล้วเราก็จะสามารถปรับตัวของเราให้อยู่ในทำนองที่ถูกต้องไม่เดือดร้อนไม่วุ่นวาย วรรณกรรมนี้ได้รับความนิยม เพราะว่ามันถูกจริตต่อกลุ่มชนนั้นเป็นเพราะการแต่งขึ้นจากการใช้ชีวิตการดำเนินชีวิตของชาวไทยชนในสังคมชาวไทยชน เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือและสืบทอดกันมา

เป้าหมายสูงสุดก็คือ ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในวรรณกรรมที่ผู้แต่งได้นำมาสอดแทรกเพิ่มเติมทำให้เกิดเป็นเรื่องราวนี้ขึ้นมา พุทธจริยศาสตร์ซึ่งมี 3 ระดับ คือ 1) ระดับต้น คือศีล 5 2) ระดับกลาง คือ กุศลธรรม 10 3) ระดับสูงสุด คือ อริยมรรค 8 การนำหลักจริยศาสตร์มาปรับกับผู้คนในสังคมได้รับรู้ได้ยินได้ร่วมกิจกรรมทางประเพณี เมื่อได้ฟังวรรณกรรมหรือได้อ่านวรรณกรรมนี้จะเห็นได้ว่าวรรณกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะมาสอดแทรกมาปรับ มาคัดกรองขัดเกลาผู้คนในสังคมหรือชาวไทยชนให้มีความสงบมีความสุขประพฤติที่ดีตามหลักของพุทธจริยศาสตร์หรือจริยศาสตร์ในพุทธปรัชญา

อภิปรายผล

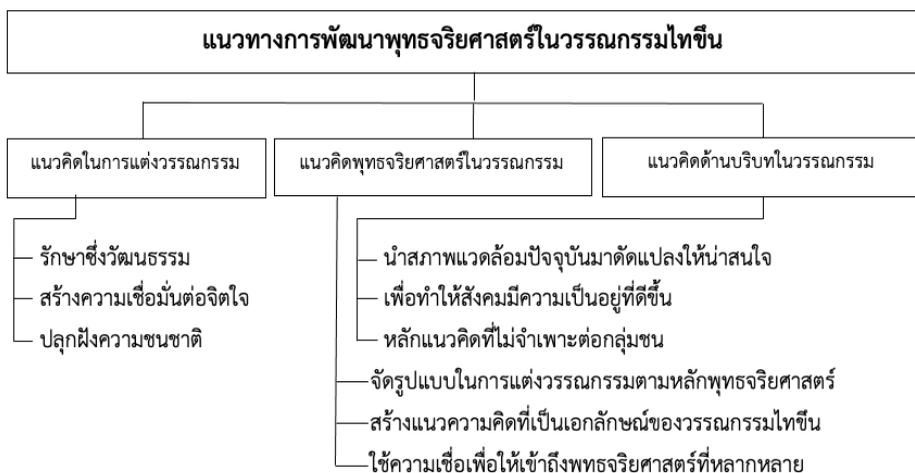
วรรณกรรมที่ได้นำมาศึกษานั้น มีความเป็นมาโดยการคัดลอกสืบทอดกันมาโดยการงาน (เขียน) ลงบนใบลาน ปับสาจนถึงและพัฒนาาจนถึงปัจจุบัน โดยการใช้ภาษาไทยขึ้นในแต่งวรรณกรรมนี้ขึ้นมา โดยมีการอ้างอิงประวัติเมืองเชียงตุงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเชียงตุง แต่ว่าในปัจจุบันอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปบางส่วน มีการเรียนการสอนโดยคณะสงฆ์ เชียงตุง ผลการศึกษาซึ่งทราบว่าการวรรณกรรมยังได้มีการนำมาเอาวรรณกรรมนั้นมา ตั้งธรรมเป็นประเพณีด้วยซึ่งส่วนนี้มีความสำคัญต่อสืบทอดมาถึงปัจจุบัน ยังสอดแทรกด้วยความเชื่อที่ว่า การทำตั้งธรรมนั้นเป็นทำบุญหาผู้ที่ล้มหายตายจากไปแต่ว่าการที่ต้องทำตามความเหมาะสมไม่เกินฐานะที่เป็นอยู่ หรือสามารถจะตั้งธรรมได้ก็ต่อมีความพร้อมพอสมควรนั่นเอง วรรณกรรมจึงเกิดขึ้นด้วยการผสมผสานกันของหลายแนวคิด ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาสิณี คุ่มไพร (สุภาสิณี คุ่มไพร, พ.ศ.2557: 298) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสืบทอดวรรณคดีและนิทานในวรรณกรรมเยาวชนไทยช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2554 ได้กล่าวว่า การนำวรรณกรรมที่มีอยู่เดิม และมีการนำแนวคิดในวรรณกรรมยุคเก่ามาผสมกับผสานกับแนวคิดร่วมสมัย เพื่อให้เห็นว่าแนวคิดเก่าสามารถมาปรับให้อยู่ร่วมกับแนวคิดร่วมสมัยได้ ซึ่งวรรณไทยขึ้นก็มีการผสมกันของหลักแนวคิดไม่ว่าจะเป็นการนำประวัติศาสตร์เมืองเชียงตุง หลักแนวคิดความเชื่อเรื่องพระโพธิสัตว์และความเชื่อด้านพระพุทธศาสนานั้นมาใช้เพื่อแต่งวรรณกรรมนี้ขึ้นมา

พุทธจริยศาสตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรม ผลการที่ได้ศึกษาข้อจากวรรณกรรมแล้ว หลักพุทธจริยศาสตร์นั้นปรากฏอยู่ 3 ระดับด้วยกันไม่ว่า โดยผู้แต่งได้สื่อออกมาในลักษณะที่ผ่านตัวละคร เช่นพญาแก้วที่กล่าวสอนบริวารของตัวซึ่งอยู่ในต้นเรื่องของวรรณกรรม และที่พญาแก้วไปพบเห็นวิถีชีวิตผู้คนนั้นก็ได้อธิบายถึงการรักษาศีล ซึ่งเมื่องกล่าวแล้วพุทธจริยศาสตร์นั้นอยู่ในระดับต้น ระดับกลางและสูงสุดคือการปฏิบัติตามอริยมรรคมีองค์ 8 ที่สอดคล้องกับแนวคิดของ พระพุทธจริยศาสตร์ สมจิตโต (พระพุทธจริยศาสตร์ สมจิตโต) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวคิดทางพุทธจริยศาสตร์ในวรรณกรรมอีสานเรื่องตักแตนคำ ได้สรุปไว้ว่า พุทธจริยศาสตร์ในระดับสูงเป็นเครื่องมือพัฒนามนุษย์ธรรมดาสู่ความเป็นอภิมนุษย์โดยมีเป้าเพื่อการเข้าถึงจุดหมายสูงสุดคือ นิพพานโดยนำมรรคมีองค์ 8 เป็นกรอบในการพัฒนามนุษย์ พุทธจริยศาสตร์จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนากรอบในการประพฤติปฏิบัติ ในสังคมชาวไทยขึ้นเป็นอย่างมากดังนั้นการการพัฒนาได้ทางวัตถุหรือทางจิตใจจึงมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้สังคมนั้นมีความเจริญมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาที่ปรากฏ คือการดำเนินชีวิต การรู้จักคุณค่าของตน การพัฒนา

ตนเพื่อให้เข้าสู่ความหลุดพ้นจากความทุกข์ไม่ การดำเนินชีวิต คือการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ไม่ผิดจารีตประเพณีต่างๆ ซึ่งวรรณกรรมก็ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนเช่นการดำเนินชีวิตในทางสุจริตโดยผ่านตัวละครเองคือนางอุम्मพันตี ในการประกอบสัมมาชีพเลี้ยงดูมารดาของตน การพัฒนาตนด้วยการประพฤติตามหลักศีล 5 เพื่อพัฒนาให้กล่าวไปสู่พระนิพพาน ซึ่งเป็นเป้าหมายหรือจุดหมายสูงสุดพุทธจริยศาสตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวคนธ์ สุขรักษ์ (เสาวคนธ์ สุขรักษ์, 2559: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องพัฒนาการวรรณกรรมของวมิล ไทรนิมโนวล ระหว่างปีพุทธศักราช 2518–2538 ได้กล่าวไว้ แนวทางการใช้ชีวิตโดยการพึ่งพาสติปัญญาของ ตนเอง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนและสังคมให้สันติสุข และสูงสุดของการพัฒนาด้วยตนเองในวรรณกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมหวัง สิทธตโถ (พระมหาสมหวัง สิทธตโถ, 2554: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง วิเคราะห์พุทธธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์ธรรมนิพพานสูตรในวรรณกรรมล้านนา ได้กล่าวว่าวรรณกรรมนั้นได้สอดแทรกแนวคิดทางพระพุทธศาสนาไว้ 3 ประเด็นอันได้แก่ การให้ทาน การรักษาศีล และการเจริญภาวนา ซึ่งสามารถทำให้ผู้ปฏิบัติบรรลุถึงพระนิพพานได้ วรรณกรรมไทเขินถือเป็นวิธีการที่จะสื่อแนวคิดหลักทางพระพุทธศาสนาที่ไว้ได้อย่างชัดเจน

องค์ความรู้จากงานวิจัย

สรุป

1) แนวทางพัฒนาแนวคิดในการแต่งวรรณกรรมเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสังคม ควรมีการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชนไว้ ซึ่งเป็นรากฐานของประชาชนชาวไทย ซึ่งสามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่นต่อกลุ่มชนและยังปลูกฝังความเป็นชนชาติของเองไว้ได้อย่างเหนียวแน่น

2) แนวทางพัฒนาแนวคิดด้านพุทธจริยศาสตร์โดยการจัดรูปแบบการวรรณกรรมตามหลักพุทธจริยศาสตร์ให้ครบถ้วนเพื่อจะทำให้เข้าถึงหลักของความประพฤติที่สูงที่สุด และยังสามารถสร้างเป็นแนวคิดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของไทย ซึ่งดึงความเชื่อที่หลากหลายมาใช้เพื่อให้ให้อธิบายถึงหลักพุทธจริยศาสตร์

3) แนวทางพัฒนาวิธีบริบทในวรรณกรรมเพื่อให้เข้าใจวรรณกรรมได้ดีขึ้นควรนำเอาสภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจุบันมาดัดแปลงให้มีความน่าสนใจ จะทำให้เข้าใจสังคมได้อย่างชัดเจนและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น บริบทที่ปรากฏการณ์จึงมีความสำคัญต่อวรรณกรรมมาก วรรณกรรมที่ดีควรพัฒนาต่อยอดไปจนถึงวัฒนธรรมอื่นสังคมอื่นๆได้ด้วยเช่นกัน

บรรณานุกรม

- สุขวัฒน์แว้วหลวง. (2536). **ปริวรรตโดย อนาโตน โรเจอร์ เป็ลติเยร์ และพระอธิการ อานนท์ อาทิตตธมโม**. เชียงใหม่: โรงพิมพ์มิ่งเมือง.
- สรรเสริญ อินทรรัตน์. (2552). **จริยศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- อนาโตน โรเจอร์ เป็ลติเยร์. (2536). **สุขวัฒน์แว้วหลวง**. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ มิ่งเมือง.
- คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2552). **วัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วารสารนการพิมพ์.
- สุพิน ฤทธิไพบัญญ. (2548). **เขมรรัฐนครเขียงตุง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่. โรงพิมพ์ดาวคอมพิวกราฟิก.
- ศูนย์วัฒนธรรมวัดท่ากระดาศ. (2548). **นิทานศีลห้า**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เลียงเชียง.
- นางสาวสุภาสิณี คัมโพธิ์. (2557). **การสืบทอดวรรณคดีและนิทานในวรรณกรรมเยาวชนไทยช่วงปี.ศ. 2545– 2554**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสาวคนธ์ สุจริตย์. (2558). **พัฒนาการวรรณกรรมของวิมล ไทรนิมิต ระหว่างปีพุทธศักราช 2518-2538**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระมหาสมหวัง สิริสุทธิโก. (2554). ศึกษาวิเคราะห์พุทธธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์ธรรม
นิพพานสูตรในวรรณกรรมล้านนา. **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต.**
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย